

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Rīga

Nr.87

2010.gada 12.martā

Latvijas Republikas
Saeimas priekšsēdētājam
Gundaram Daudzem

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs!

Šā gada 4.martā Saeima pēc ilgām un emocionālām debatēm pieņēma likumu „Grozījumi Imigrācijas likumā”. Vislielākās diskusijas un viedokļu polarizāciju ir izsaukuši Saeimā atbalstītie Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšlikumi par Imigrācijas likuma 23.panta papildināšanu ar 28., 29. un 30.punktiem, kas ārzemniekam paredz šādus jaunus kritērijus termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai:

- uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja viņš ir ieguldījis kapitālsabiedrības pamatkapitālā ne mazāk kā 25 000 latu, nodarbina uz normālu darba laiku ne mazāk kā piecus darbiniekus, no kuriem ne mazāk kā puse ir Latvijas pilsoņi, Latvijas nepilsoņi, Savienības pilsoņi, ārzemnieki, kuri saņēmuši pastāvīgās uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, un valsts vai pašvaldības budžetā saimnieciskā gada laikā kā nodokļus samaksā ne mazāk kā 10 000 latu;
- uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja viņš Latvijas Republikā ir iegādājies un viņam pieder viens vai vairāki nekustamie īpašumi Rīgā, Rīgas plānošanas reģionā vai republikas pilsētās, kuru kopējā kadastrālā vērtība ir ne mazāka par 100 000 latu, viens vai vairāki nekustamie īpašumi ārpus Rīgas, Rīgas plānošanas reģiona vai republikas pilsētām, kuru

kopējā kadastrālā vērtība ir ne mazāka par 50 000 latu, kā arī tad, ja viņam nav un nekad nav bijuši nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu parādi;

- uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja viņš ir veicis finanšu investīcijas Latvijas Republikas kredītiestādē ne mazāk kā 200 000 latu apmērā kredītiestādes subordinētā kapitāla (subordinētā aizdevuma vai subordinēto obligāciju) veidā, ja šī darījuma termiņš nav mazāks par pieciem gadiem un saskaņā ar noguldījuma noteikumiem to nav tiesību izbeigt pirms noguldījuma atmaksas termiņa.”

Augstāk norādīto Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās komisijas iesniegto priekšlikumu mērķis ir sekmēt jaunu investīciju piesaisti Latvijas Republikas tautsaimniecībai un finanšu sistēmai. Likums paredz atliktu tiesisko apstākļu iestāšanās termiņu - 2010.gada 1.jūliju, nosakot, ka termiņuzturēšanās atļauju var prasīt, ja ieguldījums kapitālsabiedrības pamatkapitālā noteiktā apmērā izdarīts, nekustamais īpašums noteiktā vērtībā iegādāts vai finanšu investīcijas noteiktā apmērā izdarītas pēc 2010.gada 1.jūlija.

Papildus iepriekšminētajam Saeima, pieņemot 2010.gada 4.marta likumu „Grozījumi Imigrācijas likumā”, ir pilnveidojusi pastāvošo Imigrācijas likuma regulējumu termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanai Latvijā reģistrēta komersanta pārvaldes institūcijas amatpersonām (valdes vai padomes loceklis) un pilnvarotajiem pārstāvjiem (tai skaitā prokūrists, administrators, likvidators u.c.), paredzot jaunu papildus nosacījumu, ka komercsabiedrība vai ārzemju komersanta filiāle ir ierakstīta komercreģistrā ne mazāk kā vienu gadu pirms uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas, tā veic aktīvu saimniecisku darbību un tās darbība dod ekonomisku labumu Latvijas Republikai. Ministru kabinetam ir deleģēts izdot atsevišķus Ministru kabineta noteikumus un noteikt minētos kritērijus (ņemot vērā samaksātos nodokļus, apgrozījumu, nodarbināto skaitu, peļņu u.c.), lai konstatētu, ka komersants veic aktīvu saimniecisko darbību un dod ekonomisku labumu Latvijas Republikai. Pie tam, ievērojot Latvijas Republikas ekonomiskās un iekšējās drošības intereses, Ministru kabinetam ir paredzētas arī tiesības noteikt komercdarbības ierobežojumus ārzemniekiem.

Tādējādi 2010.gada 4.martā pieņemtais likums „Grozījumi Imigrācijas likumā” nosaka stingrākus kritērijus attiecībā uz ārzemnieku tiesībām pieprasīt termiņuzturēšanās atļaujas, salīdzinot ar šobrīd spēkā esošo regulējumu. Vairs nebūs pietiekoši, ja ārzemnieks ir komercreģistrā reģistrēts valdes vai padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai personālsabiedrības biedrs, kam ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību.

2010.gada 4.martā pieņemtie grozījumi paredz, ka: 1) šai komercsabiedrībai vai ārzemju komersanta filiālei būs jābūt reģistrētai vismaz 1 gadu pirms uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas; 2) tai jāveic aktīva un Latvijas Republikas ekonomikai labumu dodoša kā saimnieciskā darbība (kritērijus tās novērtēšanai noteiks Ministru kabinets); 3) sabiedrības ar ierobežotu atbildību pamatkapitāls nedrīkstēs būt mazāks par 2000 latu. Iebildumi pret šo likuma papildinājumu nav izskanējuši.

Ir izskanējušas bažas, ka paredzētais termiņuzturēšanās atļaujas ilgums nav samērojams ar risku, ka pēc termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanas dienas personas varētu savas investīcijas atsaukt. Tādēļ vēršu uzmanību uz Imigrācijas likuma 22.pantā otrajā daļā nostiprināto un praksē jau piemēroto principu, ka termiņuzturēšanās atļauju, kuras derīguma termiņš ir ilgāks par vienu gadu, reģistrē katru gadu. Šāda kārtība uzliek atbildīgajām institūcijām ne vien tiesības, bet arī pienākumu kontrolēt nepārtrauktu finanšu ieguldījuma apjoma un citu apstākļu atbilstību likuma prasībām, kas noteiktas uzturēšanās atļauju saņemšanai. Gadījumos, kad vairs nepastāv vai ir mainījušies apstākļi, pamatojoties uz kuriem ārzemnieks termiņuzturēšanās atļauju saņēmis, atbildīgajai iestādei ir pienākums termiņuzturēšanās atļauju anulēt atbilstoši Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 11.punktam.

Attiecībā uz jaunajiem 2010.gada 4.marta likuma „Grozījumi Imigrācijas likumā” 18.pantā ietvertajiem nosacījumiem termiņuzturēšanās atļauju saņemšanai ar mērķi piesaistīt investīcijas nav apstrīdēta nepieciešamība veicināt ieguldījumus Latvijas Republikas kredītiestāžu subordinētajā pamatkapitālā 200 000 latu apmērā uz šī darījuma termiņu, kas nav mazāks par 5 gadiem un bez tiesībām šo darījumu izbeigt pirms minētā termiņa.

Arī par to, ka Latvijas valsts tautsaimniecības interesēs ir tādu ārvalstu investoru piesaistīšana, kas spēj radīt jaunas darba vietas, samaksāt nodokļos ne mazāk kā 10 000 latu gada laikā un ieguldīt kapitālsabiedrības pamatkapitālā ne mazāk kā 25 000 latu, principiālu iebildumu nav. Diskusijas ir raisījušās vienīgi par šo ieguldījumu apmēru. Taču jāņem vērā, ka tie ir augstāki nekā šobrīd kaimiņvalstīs noteiktie. Tāpēc, ja likumdevēja mērķis ir piesaistīt investīcijas, izmantojot ārzemnieku interesi saņemt Šengenas līguma valstu termiņuzturēšanās atļaujas, tad šo investīciju noteiktie apmēri iespējams var būt noteicoši, lai investors izvēlētos saviem ieguldījumiem kādu no Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Vislielākās diskusijas ir izraisījis priekšlikums par personai piederoša nekustamā īpašuma sasaisti ar ārzemnieka tiesībām prasīt

termiņuzturēšanās atļauju. Ievērojot to, ka šī ir Eiropas Savienībā neierasta prakse, uzskatu, ka ir nepieciešams veikt izsvērtu makroekonomiskās ietekmes analīzi, kā arī izvērtēt, kā tas varētu ietekmēt Latvijas Republikas valsts budžetu. Vēlos uzsvērt, ka nepieciešams analizēt ietekmi ne vien uz valsts budžetu, bet arī uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību kopumā.

Nemot vērā to, ka kompetentās valsts iestādes ir norādījušas uz būtisku darba apjoma pieaugumu, ko radīs likuma spēkā stāšanās, lūdzu Saeimu izvērtēt augstāk minētā regulējuma ietekmi gan uz valsts budžeta ieņēmumiem, gan izdevumiem. Nepieciešamības gadījumā būtu jāapsver iespēja lemt par papildus valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu ar Imigrācijas likuma izpildi saistītajām kompetentajām iestādēm.

Tikai pamatotas analīzes rezultāti var sniegt pilnvērtīgu informāciju, vai sagaidāmie ieguvumi valsts budžetam un tautsaimniecībai kopumā ir samērojami ar papildus radītajiem izdevumiem valsts apdraudējuma risku novēršanai (t.sk. administratīvajiem izdevumiem Imigrācijas likuma izpildes kontrolei).

Valsts drošības iestādes mani ir informējušas, ka 2010.gada 4.martā pieņemtie Imigrācijas likuma grozījumi var radīt jaunus Latvijas valstij nevēlamu personu un neskaidras izcelsmes finanšu līdzekļu piesaistīšanas riskus. Jau spēkā esošajā Imigrācijas likuma redakcijā ir noteikts deleģējums Ministru kabinetam izdot virkni noteikumu, kas regulē prasības uzturēšanās atļauju un arī vīzu pieprasītājiem, t.sk. par pārbaužu veikšanu par to, vai ārzemnieka ieceļošana neradīs draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

Ministru kabineta 2008.gada 26.maija noteikumi Nr.365 "Kārtība, kādā veic pieejamās informācijas pārbaudi, izskatot ārzemnieka vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus" nosaka kārtību, kādā veic pieejamās informācijas pārbaudi par to, vai ārzemnieka ieceļošana neradīs draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai, izskatot vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus ārzemniekam, kurš ir tādas valsts pilsonis, kuru pilsoņiem, izsniedzot vīzu vai uzturēšanās atļauju, veic papildu pārbaudi, vai kuram ārvalstī piešķirts bezvalstnieka vai bēgļa statuss. Minētie noteikumi paredz Drošības policijas un Satversmes aizsardzības biroja kompetenci augstāk noteikto pārbaužu veikšanā.

Šī iemesla dēļ un ievērojot Valsts prezidenta kancelejai 2010.gada 4.marta likuma „Grozījumi Imigrācijas likumā” izvērtēšanas procesā sniegto Drošības policijas un Satversmes aizsardzības biroja informāciju, es uzskatu, ka jāpārlicinās, vai minētajām valsts drošības iestādēm ir

nepieciešamie resursi, lai nodrošinātu pienācīgu likuma prasību izpildi, pieaugot iespējamam uzturēšanās atļauju pieprasījumu skaitam. Jāatzīst, ka minētā likuma sagatavošanas un pieņemšanas gaitā Saeimā konsultācijas ar Satversmes aizsardzības biroju nav notikušas. Tādēļ nepieciešams nodrošināt visu kompetento valsts drošības iestāžu iesaisti iespējamo valsts drošības risku apzināšanā un izvērtēšanā. Ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta funkcijas, lūdzu rast iespēju šajā procesā piesaistīt arī šī dienesta amatpersonas.

Manas bažas par likuma izpildes kontroles efektivitāti pastiprina fakts, ka kopš 2010.gada 15.janvāra ir zaudējuši spēku Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumi Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” un šobrīd nepastāv tiesiskais regulējums, kas paredzēts Imigrācijas likuma 3.panta trešajā daļā, 22.panta trešajā daļā, 23.panta otrajā daļā, 32.panta otrajā daļā, 33.panta otrajā daļā, 34.panta pirmās daļas 9.punktā, 35.panta pirmās daļas 13.punktā, 36.panta pirmās daļas 4.punktā un 40.panta pirmajā daļā. Norādītā regulējuma neesamība apgrūtina uzturēšanās atļauju izsniegšanas procesu ārzemniekiem.

Tāpēc jākonstatē, ka Imigrācijas likumā ir virkne deleģējumu Ministru kabinetam, kuri nav izpildīti. Lūdzu Saeimu nodrošināt parlamentāro kontroli pār minēto Imigrācijas likuma prasību izpildi izpildvaras līmenī.

Ievērojot to, ka 2010.gada 4.martā Saeimā pieņemtajā likumā „Grozījumi Imigrācijas likumā” noteiktais spēkā stāšanās laiks ir 2010.gada 1.jūlijs, uzskatu, ka Saeimai ir iespējams līdz šim datumam likumu pilnveidot un atkārtoti caurlūkot.

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto un pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 71.pantu, nosūtu 2010.gada 4.martā Saeimā pieņemto likumu „Grozījumi Imigrācijas likumā” otrreizējai caurlūkošanai.

Likuma atkārtota caurlūkošana iespējami ātrākā laikā ir būtiska arī zemāk norādīto iemeslu dēļ.

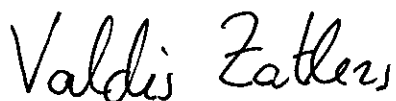
Vēršu uzmanību uz to, ka likums paredz būtiskus uzlabojumus valsts pārvaldes iestāžu kompetenču sadalījumā, ieviešot vienas pieturas aģentūras principu darba atļauju un uzturēšanās atļaujas saņemšanai, tādējādi optimizējot darba izsaukuma un izsaukuma uzturēšanās atļaujas procedūras vienas iestādes (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes) apmeklējuma ietvaros. Šāds pasākums jau bija paredzēts Ministru kabineta apstiprinātajā Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu

plānā 2009.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2009.gada 16.janvāra rīkojumu Nr.35 (prot. Nr.1 36 .§)).

Tāpat otrreizējās caurlūkošanas procesā lūdzu Saeimu ņemt vērā, ka Latvijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr.810/2009, sākot no 2010.gada 5.aprīļa ir jāievieš Kopienas Vīzu kodekss. Pretējā gadījumā Eiropas Kopienas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pret Latvijas valsti var tikt ierosināta pārkāpuma procedūra.

Caurlūkojot 2010.gada 4.martā pieņemto likumu „Grozījumi Imigrācijas likumā”, lūdzu izvērtēt nepieciešamību pārskatīt likumā norādītos termiņus attiecīgo Ministru kabineta normatīvo aktu izdošanai, lai nodrošinātu pietiekamu laiku to izstrādei.

Cieņā,

Valdis Zatlers